

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 46 hallituksen esityksen johdosta laeiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta ja lannoiteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 114.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina erikoistutkija Seppo Hassinen maa- ja metsätalousministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Elina Selinheimo valtiovarainministeriöstä ja osastonjohtaja Markku Suojanen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta.

Maatalouden osallistuminen maataloustuotteiden viennin rahoittamiseen määräytyy maataloustulolain perusteella. Maatalouden vientikustannusosuus katetaan muun muassa erilaisilla vientikustannusmaksuilla ja rehuihin ja lannoiteisiin kohdistetuilla veroilla.

Käytettävissä olevien arvioiden mukaan kuluvan vuoden sadon kokonaismäärä jää noin kolmanneksen pienemmäksi kuin vuonna 1991.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1992

Tämän vuoksi hallitus ehdottaa, että viljan vientikustannusmaksut alennettaisiin kymmeneen penniin kilolta, joten alennus olisi rukiin osalta 60, vehnän osalta 30 ja rehuviljan osalta 10 penniä kilolta. Lannoitevero ehdotetaan alennettavaksi typen osalta 2,60 markkaan kilolta, joten alennus olisi 30 penniä typpikiloa kohti.

Viljan vientikustannuslennus on saatettu voimaan valtioneuvoston päätöksellä 1 päivästä elokuuta 1992 lukien ja lannoiteveron alennus 1 päivästä syyskuuta 1992 lukien. Kuluvan vuoden loppuun voimassa olevaa vientikustannusmaksulakia ehdotetaan eri esityksellä jatkettavaksi vuoden 1993 loppuun. Lannoiteverosta annettu laki on voimassa vuoden 1994 loppuun.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Kallis, Laaksonen, Lahti-Nuuttila,

Louvo, Luukkainen, Malm, Mäki-Hakola, Sasi, Savolainen ja Turunen sekä varajäsenet Alanissilä, Apukka, Backman, Liikkanen, Pelttari, Renko ja Savela.

Vastalauseita

I

Maatalouden ympäristökuormituksen vähentämiseksi on päästävä eroon maataloustuotteiden rakenteellisesta ylituotannosta. Nykyinen lannoitteiden verotuskäytäntö ei tue ympäristötavoitteita, koska voimassa olevan maataloustulolain mukaan tuotantopanosten hintojen nousu kompensoidaan täysimääräisesti viljelijöille. Tällä hetkellä lannoitteiden valmiste- ja ympäristöverot ovat niin pieniä, ettei niillä ole suurtakaan vaikutusta lannoitteiden käyttömääriin.

Kompensaatioperiaatteesta olisikin luovuttava asteittain, jolloin viljelijän hintajousto lannoitteisiin nähden kasvaisi. Maatalouden panosten verotuksen tulee perustua niiden ympäristövaikutuksiin.

Metsälannoitteet on myös säilytettävä lannoiteveron piirissä, sillä fosfori- ja typpilannoitteet kuormittavat erityisesti jo saastunutta ympäristöä kohtuuttomasti. Tutkimusten mukaan typpeä tulee jo nyt metsiin vaarallisen suurina määriä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

2.

Laki

lannoiteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lannoiteverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun lain (881/79) 4 § ja 5 §:n 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1679/91) (poist.), seuraavasti:

4 §

Lannoiteveroa on suoritettava typpikilolta 2,90 markkaa ja fosforikilolta 1,70 markkaa.

5 §

(3 ja 4 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)
(5 kohta *poist.*)

6 §

(*Poist.*)

Voimaantulosäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Lisäksi ehdotamme,

*että valiokunnan mietinnössä lausuttai-
siin:*

”Valiokunta edellyttää, että jatkossa luovutaan lannoiteveron tuoton korvamerkinnästä ja siirrytään keräämään lannoiteveroa ympäristöverona.”

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1992

Hannele Luukkainen
Matti Luttinen
Jouni Backman

Pentti Lahti-Nuuttila
Tuulikki Hämäläinen
Lea Savolainen

Yhdymme vastalauseeseen lukuun ottamatta 2. lain 4 §:ää.

Asko Apukka

Timo Laaksonen

II

Hallitus esittää voimassa olevaan maataloustulolakiin vedoten, että viljan vientikustannusmaksua alennetaan huonon sadon vuoksi 10 penniä kilolta elokuun 1992 alusta lähtien. Muutos on tarkoitus myöhemmin ulottaa myös vuodelle 1993. Samalla hallitus esittää lannoiteveron alentamista tyyppikilolta 30 penniä ja metsän lannoitteiden vapauttamista kokonaan lannoiteverosta.

Esitysten seurauksena maatalouden osuuteen maataloustuotteiden vientituen rahoituksessa syntyy 255 miljoonan markan vaje. Alijäämä on tarkoitus kattaa vuonna 1993, vaikka kyseisen vuoden sadosta ei luonnollisestikaan voi olla tietoa.

Viljan vientikustannusmaksun ja lannoiteveron alentamista ei voi pitää perusteltuna nykyisessä valtiontaloudellisessa tilanteessa. Esityksen

myötä ei myöskään helpoteta vaikeuksissa olevien tuottajien asemaa. Yksittäisen viljelijän muutoksesta saama taloudellinen hyöty jää tänä vuonna suhteellisen vähäiseksi ja vuonna 1993 voi häntä satotilanteesta riippuen odottaa ennakoitua suurempi lasku.

Jatkossa tulisi luopua kokonaan lannoiteveron tuoton korvamerkinnästä ja siirtyä keräämään lannoiteveroa ympäristöverona.

Hallituksen esitys n:o 114 olisikin hylättävä ja hallitus velvoitettava aloittamaan maa- ja metsätalouden hallinnonalalla uudistukset, jotka johtavat valtion menojen tuntuvaan säästöön lähivuosina.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1992

Matti Luttinen
Jouni Backman

Tuulikki Hämäläinen

Pentti Lahti-Nuuttila
Lea Savolainen

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä
11 päivänä syyskuuta 1992
Lausunto n:o 5

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt hallituksen esityksen n:o 114 laeiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta ja lannoiteverosta annetun lain muuttamisesta valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ja samalla päättänyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava siitä valtiovarainvaliokunnalle lausunto.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Esko Laurila maa- ja metsätalousministeriöstä, ylitarkastaja Martti Tolvanen maatilahallituksesta, osastonjohtaja Markku Suojanen Maataloustuottajain Keskusliitosta, puheenjohtaja Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista ja johtaja Harri Leinonen Valtion viljavarastosta.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Ko-

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että viljan vientikustannusmaksut alennettaisiin 10 penniin kilolta ja että lannoiteveroa alennettaisiin tyyppikiloa kohti 30 penniä.

Viljan vientikustannusmaksun alennus on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivästä elokuuta 1992 lukien ja lannoiteveron alentaminen 1 päivästä syyskuuta 1992 lukien.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä sellaisinaan.

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

hijoki, Koski, Lahikainen, Ollila, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Saario, Urpilainen ja Westerland sekä varajäsen Björkenheim (osittain).

Eriävä mielipide

Hallitus esittää voimassa olevaan maataloustulolakiin vedoten, että viljan vientikustannusmaksua alennetaan huonon sadon vuoksi 10 penniä kilolta elokuun 1992 alusta lähtien. Muutos on tarkoitus myöhemmin ulottaa myös vuodelle 1993. Samalla hallitus esittää lannoiteveron alentamista tyyppikilolta 30 penniä ja metsän lannoitteiden vapauttamista kokonaan lannoiteverosta.

Esitysten seurauksena maatalouden osuuteen maataloustuotteiden vientituen rahoituksessa syntyy 255 miljoonan markan vaje. Alijäämä

on tarkoitus kattaa vuonna 1993, vaikka kyseisen vuoden sadosta ei luonnollisestikaan voi olla tietoa.

Viljan vientikustannusmaksun ja lannoiteveron alentamista ei voi pitää perusteltuna nykyisessä valtiontaloudellisessa tilanteessa. Esityksen myötä ei myöskään voida helpottaa vaikeuksissa olevien tuottajien asemaa. Yksittäisen viljelijän muutoksesta saama taloudellinen hyöty jää tänä vuonna suhteellisen vähäiseksi ja vuonna 1993 voi häntä satotilanteesta riippuen odottaa ennakoitua suurempi lasku.

Hallituksen esitys n:o 114 olisikin hylättävä ja hallitus velvoitettava aloittamaan maa- ja metsätalouden hallinnonalalla uudistukset, jotka joh-

tavat valtion menojen tuntuvaan säästöön lähivuosina.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1992

Ulpu Iivari
Kari Rajamäki

Erja Lahikainen
Kari Urpilainen

